

ПОДІЛЬСЬКИЙ СПЕЦІАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОЛЕДЖ
WYŻSZA SZKOŁA EKONOMII I INNOWACJI W LUBLINIE
UNIWERSYTET EKONOMICZNY WE WROCŁAWIU

*Інновації партнерської взаємодії освіти,
економіки та соціального захисту
в умовах інклюзії та прагматичної
реабілітації соціуму*

**Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції
24-25 квітня 2017 року**

Кам'янець-Подільський
«Аксиома»
2017

Головний редактор:

ТРИПАК Мар'ян Миколайович, к.е.н., доцент, директор Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Заступник головного редактора:

КОРКУШКО Олег Никодимович, к.е.н., доцент, заступник директора з наукової роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Редакційна колегія:

Anetta Zielińska, Dr hab. Prof.; **Лопушняк Г.С.**, док. екон. наук, професор; **Фурман А.В.**, доктор психологічних наук, професор; **Кириленко О.П.**, доктор економічних наук, професор; **Шандрук С.К.**, доктор психологічних наук, професор; **Фурман О.Є.**, доктор психологічних наук, доцент; **Іващук І.О.**, доктор економічних наук, професор; **Кізіма Т.О.**, доктор економічних наук, професор; **Мазур О.О.**, кандидат економічних наук; **Комарницький О.Б.**, кандидат історичних наук, доцент; **Федорчук В.М.**, кандидат психологічних наук, доцент; **Слободян В.Д.**, кандидат економічних наук, доцент; **Киселюк М.П.**, кандидат технічних наук; **Білецька Т.В.**, кандидат соціологічних наук, доцент; **Лукаш Є.Я.**, кандидат психологічних наук; **Присакар В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Годнюк І.В.**, кандидат економічних наук, доцент; **Палилюлько О.М.**, кандидат історичних наук; **Топорівська Я.В.**, кандидат педагогічних наук; **Поліщук С.В.**, кандидат педагогічних наук; **Боровисюк Т.В.**, заступник директора з навчально-виховної роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Рекомендовано до друку Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (протокол № 3 від 26.04.2017 р.)

3-41 **Збірник науково-методичних праць Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу. Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: «ВЕКТОР». – Вип. 2. – Кам'янець-Подільський : «Аксиома», 2017. – 260 с.**

ISBN 978-966-496-405-7

Збірник містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулася 24-25 квітня 2017 р. (Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної реабілітації в умовах інклюзії.

УДК 378:364.3

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях
несуть автори наукових праць.

© Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний
соціально-економічний коледж, 2017

ISBN 978-966-496-405-7

Секція 2. Освіта і гуманітарні науки в умовах інклюзії
Edukacja i nauki humanistyczne w warunkach integracji

Anetta Zielińska

EDUKACJA AKADEMICKA W POLSCE DLA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ 116

Тріпак М. М., Боровисюк Т. В.

ПАРАДИГМА ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО КОЛЕДЖУ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ
ІНКЛЮЗІЇ ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ».....119

Комарніцький О. Б., Комарніцька Л. М.

ДО ПИТАННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ УЧИТЕЛІВ-ДЕФЕКТОЛОГІВ
У 1920-Х РР.....125

Удич З. І.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ
ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ 127

Киселюк М. П.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ПРИЙОМ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ 130

Стецько І. І., Юрчишин Т. В.

WYCHOWANIE ALTRUIZMU JAKO WAŻNEGO CZYNNIKA
KSZTAŁTOWANIA HUMANISTYCZNIE SKIEROWANEJ OSOBOWOŚCI ..132

Попелюшко Р. П.

СОЦІАЛЬНА ПОВЕДІНКА І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В ЖИТТІ ДІТЕЙ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ВАДАМИ.....134

Ванюга Л. С., Топорівська Я. В.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ДІТЕЙ З ВАДАМИ ЗОРУ
ЗАСОБАМИ СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....136

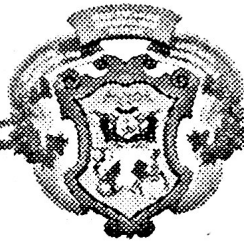
Сербалюк Ю. В.

МІЖНАРОДНА ПРАВОВА БАЗА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ 139

Овод Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ТА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ ДЛЯ РОБОТИ
В ЗАКЛАДАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.....141

3. 1926. – 216 с.
4. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.) / В.К.Майборода. – К.: Либідь, 1992. – 196 с.
5. Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова: іст. нарис, 1920-2000 / [укл.: П.В.Дмитренко, О.Л.Макаренко]. – К., 2000. – 220 с.
6. Правила і програми для вступу до інститутів, технікумів та робфаків УСРР на 1929/30 академічний рік. – Б.м.: Пролетарий, б.р. – 72 с.
7. Програми інститутів народньої освіти (факультет соціального виховання) / НКО УСРР, Держ. наук.-метод. к-т. – Харків, 1929. – 330 с.
8. Щербина. До прийому на дефектологічний відділ / Щербина // Кузня освіти. – К., 1930. – 1 червня. – №14. – С. 4.

Удич З. І.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Тернопільського національного педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА УЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ

Сучасний студент-випускник вищого педагогічного навчального закладу усвідомлює, що йому доведеться працювати в умовах нестабільного розвитку системи освіти, яка переживає радикальні зміни, що торкаються усіх її сфер. Однією із таких змін є впровадження інклюзивної освіти. Сьогодні вже не достатньо володіти інформацією про досвід її реалізації за кордоном, необхідно бути компетентним в інклюзивній педагогіці, організації інклюзивного освітнього простору, здатним до впровадження інновацій в освіті, володіти методикою тьюторства, коучингу, бути фасилітатором, модератором в індивідуальній освітній траєкторії учня [1]. З цієї причини підготовка майбутнього учителя передбачає опрацювання ним ряду нових навчальних дисциплін, які

пов'язані із інклюзивним навчанням, проходження відповідної педагогічної практики. Наразі ці дисципліни перебувають на стадії розробки та експериментальних впроваджень в Україні. Так, в ТНПУ ім. Володимира Гнатюка останніх п'ять років студенти факультету початкової освіти та магістри зі спеціальності «Управління навчальним закладом» вивчають навчальну дисципліну «Основи інклюзивної освіти», мета якої полягає у формуванні теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних компетенцій майбутніх учителів та адміністраторів інклюзивних шкіл. У результаті студенти оволодівають інформацією про: зарубіжний досвід реалізації інклюзивної освіти; нормативно-правове забезпечення інклюзії в Україні; особливості шкільної реформи: переходу від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл; взаємозв'язок інклюзивної педагогіки з іншими предметами за фахом і з сучасними проблемами (в т.ч. в галузі освіти); основні категорії інклюзивної педагогічної науки; взаємозв'язок навчання, виховання і розвитку особистості в інклюзивній освіті; курикулум; методи управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій; методи контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів з інвалідністю; особливості розвитку дітей із психофізичними порушеннями; організацію навчання дітей з різними нозологіями; загальні принципи здійснення адаптації та модифікацій навчально-виховного процесу; архітектурну доступність.

З метою якісного викладання даної дисципліни нами укладена Робоча програма «Основи інклюзивної освіти» і на її основі розроблено навчально-методичний посібник, методичні рекомендації та практикум [2; 3; 4].

Особливо ефективним у формуванні світоглядних позицій студентів щодо взаємодії із учнями з інвалідністю, їх батьками, іншими фахівцями виявилися практикум, електронні ресурси Центру дистанційного навчання ТНПУ (<http://elr.tnpu.edu.ua>) та відкрита група «Інклюзивна освіта» в соціальній мережі Facebook [5].

Практикум «Основи інклюзивної освіти» є практичним посібником, який покликаний сприяти реалізації мети навчальної дисципліни і виконує такі функції: засвоєння і поглиблення знань, умінь і навичок, набутих у ході вивчення однойменної навчальної дисципліни; узагальнення знань з психолого-педагогічних дисциплін; розвиток професійних умінь та навичок; виявлення педагогічних здібностей студентів та їх розвиток; практичне застосування здобутих знань; закріплення відомих способів дій та залучення до творчої діяльності, оволодіння навичками різних форм кодифікації інформації (схеми, таблиці, ментальні карти, інфографіка та ін.); спонукання до самостійного вирішення стандартних ситуацій; залучення до самостійного пошуку та аналізу науково-педагогічних джерел, сучасного стану розвитку освіти; формування активної життєвої і професійної позиції; мотивування до професійного самовдосконалення; сприяння формуванню гуманістичного світогляду; виробляти вміння критично мислити, надавати рекомендації; формування усвідомлення

значущості педагогічної діяльності у розвитку суспільства. У розділах практичному представлені завдання різноманітних форм, виконання яких сприяє реалізації визначених завдань. Студенти, з метою виконання завдань, опрацьовують теоретичний матеріал, вивчають досвід педагогів-новаторів та інклюзивних шкіл, досліджують деякі аспекти інклюзії, виявляють особисте ставлення проблем людей з інвалідністю, інклюзивної освіти та аналізують рівень власної професійної готовності до роботи в нових умовах. Залучення студентів до роботи в онлайн-ресурсах дозволяє вести дискусії, обговорення, вивчати досвід у режимі реального часу; ознайомлювати із відео та останніми науковими дослідженнями у сфері інклюзії; надавати інформацію про інші ресурси інклюзивної освіти та консультувати під час проходження педагогічної практики.

Таким чином, створені умови та ресурси дозволяють здійснити загальну інклюзивну підготовку майбутніх учителів, яка передбачає мотиваційний, дидактичний, виховний, комунікативний, креативний, діяльнісний компоненти. Однак, щоб вони були здатні здійснювати навчальний процес в інклюзивному класі, необхідно, на наше переконання, удосконалити зміст робочих програм з методики викладання шкільних навчальних дисциплін.

Література:

1. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» // База даних Міністерства освіти та науки України. – Дата оновлення: 17.08.2016. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>
2. Удич З.І. Інклюзивна освіта: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей / З.І. Удич. – Тернопіль: КІМ «ПРІНТ-ОФІС», 2016. – 141 с.
3. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / З.І. Удич. – Тернопіль: КІЦ «ПРІНТ-ОФІС», 2015. – 335 [1] с.
4. Удич З.І. Основи інклюзивної освіти: методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни / З.І. Удич. – Тернопіль: КІМ «ПРІНТ-ОФІС», 2015. – 134 [1] с.
5. Інклюзивна освіта: відкрита група. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.facebook.com/groups/Inrlusion/?ref=group_cover

